

Izhaja vsak dan s jutraj razvem
v ponedeljkih in dnevih po praz-
nikih. — Posamezna številka
Din 1—, na 16 straneh Din 2—,
mesečna naročnina Din 20—, za
tujino Din 30—. Uredništvo v
Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.
Telefon uredništva 30-70, 30-69 in
30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo.
— Oglaš po tarifi in dogovoru.

Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68,
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60,
Podružnica v Celju,
Slomškov trg št. 4.

Št. 93a

Ljubljana, petek, dne 19. septembra 1930

Leto I.

Moralna dolžnost Italije napram slovanski manjšini

Železne ugotovitve ugledne angleške revije - „Politična podložnost pol milijona Slovanov zahteva drugačno plačilo“ - Polemike fašistovskega tiska

Trst, 18. septembra. Današnji »Popolo di Trieste« citira angleško revijo »The Economist«, ki pravi glede tržaškega procesa:

Ker ne poznamo značaja zbranih dokazil, ne moremo presoditi, ali je bila obsodba pravno upravičena in primerna nasiljem, ki naj bi jih bili zakrivil obsojenci. Toda čeprav bi se dalo na kakšen način dokazati, da so oni zaslužili svojo usodo kot posamezniki, se pa sme ta metoda le težko uporabljati za reševanje manjšinskega problema. Karkoli naj bi bili oni storili, so pač storili, ker so tem potom hoteli dati izraza, čeprav na nasilen in nezakonit način, upravičenemu odporu narodne manjšine, ki ji pripa jo. To slovensko ljudstvo, ki je bilo po sklenitvi miru iz strateških razlogov podvrženo Italiji, je leta in leta upalo na osvobodjenje izpod nemškega in avstrijskega jarma. Dogodki vojne, ki je spreminila lice Evrope, temu ljudstvu ni prinesla ničesar boljšega, nego le osebne spremembe. Ni čuda, če tedaj ti ljudje s skrbjo v očeh gledajo preko nove meje na jugoslovansko državo, v kateri je našla večina njihovih sorojakov končno svoje narodno ujedinjenje in narodno vladlo.

Tudi če se naslanjamo na princip največjih predprav za največje število, je treba priznati, da so upravičene želje teh petih stotisočev Slovanov, ki se morajo pokoriti interesom 40.000.000 Italijanov. Za italijansko državo bi morala biti moralna dolžnost, da v čim večji meri plača politično

pokornost svojih slabo razpoloženih podložnih Slovanov s tem, da bi spoštovala njihovo kulturo, njihov jezik in njihove ustanove. In ta moralna dolžnost v resnici ne nalaga nikakih političnih žrtv in ne ustvarja političnih nevarnosti.

Pravi interes italijanske države je, da si zasluži lojalnost in spoštovanje Slovencev, ki bivajo v okvirju italijanske meje, da poskrbi, da bi jih ne zadelo nič, kar bi moglo vzbuditi zaradi njih ogorčenje in pomilovanje njihovih sorojakov v Jugoslaviji. Vsaka druga politika je samo po sebi zgrešena. Zgodovina izpričuje, da drugačna politika vodi baš do nasprotnega, kar se je hotelo, kajti nacionalizem je nekaka vera in za vsako vero predstavlja kri mučnikov semene njene bodočnosti. Sedanji zemljevid Evrope ne bo obveljal vse dotlej, dokler posamezni narodi ne bodo prepričani, da si morajo zaslužiti dobro voljo narodnih manjšin v okvirju lastnih mej.

Nato navaja tržaški list komentar rimskega lista »Giornale di Italia«, ki zavrača izvajanja angleške revije, češ da obsojenci v nobenem slučaju niso zastopali narodne manjšine in njenih interesov. Oni so bili le delinkventi, ki so napadali zaradi potvorenih nacionalnih nagibov javna poslopja in uradne osebe. V ostalem pa v Julijski Benečiji ni nikakega manjšinskega vprašanja v tistem zmislu, kot si ga razlaga »The Economist«!

Vprašanje češkoslovaškega bojkota

Trst, 18. septembra. n. Danes se ves fašistovski tisk bavi z bojkotom, ki ga napovedujejo češkoslovaški listi in ki naj bi se nanašal na tujski promet, trgovino in industrijo v Italiji.

»Resto dell Carlino« meni, da je zelo verjetna sklenitev bojkota, opozarja pa, da ima takšen bojkot dvojne posledice. Češkoslovaška bi hotela s svojo protitalijansko kampanjo in bojkotom napraviti tako politično kot gospodarsko uslugo Jugoslaviji. Pri tem je pa pozabila, da uvaža Italija mnogo blaga iz Češkoslovaške in da absorbira ene tretjino celokupnega jugoslovanskega izvoza. To se pravi, da bi bojkot Italije ne bil koristen ne Češkoslovaški niti njeni prijatelji, kakor to mislijo češkoslovaški listi. V ostalem pa bo težko organizirati ta bojkot, ker so se doslej vsi takšni poskusi ponesrečili zaradi odpora konsumentov, katerim konvenirajo predmeti, ki jih uvažajo iz države, proti kateri se namerava proglasiti bojkot.

List pravi, da je preteklo leto Češkoslovaška izvozila v Italijo samo preko Trsta za 2.768.000 centov blaga, uvozila iz Italije pa 2.400.000 centov italijanskih poljedelskih in industrijskih proizvodov.

Med fašisti in antifašisti

»Popolo di Italia« pravi, da je italijanski gospodarski položaj zelo dober in da se Ita-

lija ne boji nikakega bojkota. Zatem list napada Češkoslovaško in sploh vse nasprotnike fašizma ter navaja imena voditeljev pariških antifašistov. Te fašistovske sovražnike imenuje izdajalce lasne domovine zaradi tega, ker je njihov organ »Liberata« ostro obsodil postopanje fašistovske sodne oblasti v Trstu in ker je opozoril na splošni položaj s posebnim oziranjem na gospodarstvo. Omenjeni list je poročal, da je italijanska industrija paralizirana, da je poljedelstvo padlo, da je nezaposlenost narasla, da so se delavske plače znižale, da se konkurzi množijo, da Italija kredita v inozemstvu ne more dobiti in da jo sploh ogroža strahovita kriza dela in kapitala ter da je končno vsega tega kriv fašizem ter peha Italijo v gotovo propast.

»Popolo di Trieste« proglašja te trditve italijanskega lista v Parizu kot smešne ter prinaša na drugi strani članek fašistovskega lista »Cuventulac«, ki je povodom letalskih tekem v Bukarešti beležil, da Italijani ljubijo nevarnost, ker ustvarja nevarnost lepše življenje. To da so dobro pokazali na omenjenih letalskih tekmah. »Cuventulac« je baje tudi zabeležil, da prihajajo inozemci iz Italije ter da z obžalovanjem omenjajo, da v Italiji ni več slišati petja. Tržaški list pravi, da je naravno, da se ne čujejo po Italiji nikake barkarole in serenade ob spremljanju gitar, ker pripravljajo današnja Italija milijone svojih sinov za veliko bitko, ki bo napočila v bližnji bodočnosti.

Otvoritev jugoslovanske razstave v Ženevi

Razstavo sta otvorila včeraj ženevski podžupan Ponzet in naš delegat dr. Mažuranič - Ogromno zanimanje odlične ženevske in svetovne publike - Velike zasluge Centralnega Presbiraža za uspeh razstave

Ženeva, 18. septembra. AA. Danes ob 15:30 je bila otvorjena v Ženevi jugoslovanska razstava. Svečani otvoritvi je prisostvoval niz najuglednejših osebnosti Ženeve in mednarodnega političnega, novinarskega, umetniškega in poslovnega sveta. Na vse prisotne je razstava zapustila najgloblji dojem. Tuji delegati pri Društvu narodov in na skupščini so z največjo pohvalo priznali zasluge osebju centralnega presbiraža, ki je z dr. Radovanovićem, šefom publicističnega odseka na čelu dajalo prisotnim potrebna pojasnila o napredku naše kraljevine v zadnjih 10 letih. Zanimanje je bilo med prisotnimi tolikšno, da so se mnogi opetovano vračali k posameznim oddelkom in znova povpraševali o raznih zanimivih stvareh našega narodnega udejstvovanja. Poset prvega dne je bil nad vse pričakovanje obilen. Razkošne in reprezentativne dvorane palače ženevskega mesta so bile formalno prenapolnjene. Že ob 15. so se obiskovalci kar gnetli v dvorinah, čeprav je bila svečana otvoritev napovedana za pol 4. uro. Svečana otvoritev je bila točno ob 15:30. Razstavo sta otvorila podžupan ženevske občine Ponzet in dr. Mažuranič, bivši minister in član naše delegacije za skupščino Društva narodov. G. Ponzet je v svojem pozdravnem govoru čestital dr. Mažuraniču, kot zastopniku ministra za zunanje zadeve dr. Voje Marinkovića, ki je bil zadržan z drugimi posli v Svetu Društva narodov, da bi osebno otvoril razstavo. G. Ponzet je pohvalil idejo, da se pred ženevsko javnostjo prikaže razvoj kraljevine Jugoslavije v zadnjih 10 letih, ki pomenijo malenkost v življenju narodov, ki pa so dala Jugoslaviji možnost, da je v tej kratki dobi napredovala z gigantskimi koraki. Ne vem, je nadaljeval G. Ponzet, kaj naj si najprvo ogledam, in čemu naj se najbolj divim. Vi ste storili veliko. In ta razstava je dokaz vaše velike sposobnosti in energije. Ženeva si šteje v posebno čast in se raduje, da jo je Jugoslavija izbrala za kraj, kjer more stopiti pred svetovno javnost in pokazati, kaj je storila v zadnjih 10 letih. Nato je govornik čestital Jugoslaviji k njenemu napredku.

Odgovoril je dr. Mažuranič. Najprvo se je zahvalil ženevski občini, ki je s tolikšno ljubezljivostjo dala svoje reprezentativne

dvorane brezplačno jugoslovanski razstavi in to v času, ko je te dvorane najbolj potrebovala. Mi smo, je nadaljeval dr. Mažuranič, delali 10 let tiho. Naše vlade so si prizadevale, da bi naša država korakala vzporedno z najboljši civiliziranimi narodi zapadne Evrope. Nismo štedili ne s trdom ne s sredstvi. Kaj smo dosegli? To bo občinstvo sam onajboljše prečeno. Tu je, gospodje in dame, prikaza o vse, kar je Jugoslavija dosegla v zadnjih desetih letih v miru in z vsem naporom svojih sil. Tu sami vidite, kako vztrajno je bilo naše delo. Vsi naši napori so bili posvečeni miru in mirnemu razvoju. Jugoslovanska vlada je smatrala divno Ženevo za središče sveta, kjer se zbira najuglednejši politiki, novinarji, avtoritete vseh vrst in kjer je središče za razstavljanje onega, kar je bilo storjeno. Ponosni smo na to, kar smo storili. In s tem delom stopamo pred ženevsko in mednarodno inteligenco, globoko prepričani, da bo nepristrano sodila o našem udejstvovanju v preteklih desetih letih. Nas je posebno ganila pozornost ženevske občine napram naši kraljevini. Zato bo jugoslovanski narod trajno hvaležen Ženevi in želi Švici in ženevskemu mestu najlepši procvit. — Po svečani otvoritvi je dr. Mažuranič povabil prisotne v reprezentativno dvorano k zakuski. Med drugimi uglednimi osebnostmi so prisostvovali otvoritvi dr. Beneš, češkoslovaški minister za zunanje zadeve, Albert Thomas, za mednarodni urad za delo, Richard, dekan pravne fakultete, Štirlinger, češkoslovaški minister v Bernu in stalni delegat pri Društvu narodov, zatem ravnatelj lista »Journal de Genève«, glavni urednik lista »Tribune de Genève«, dr. Ilija Šumenković, naš stalni delegat pri Društvu narodov, Nikola Petrović, naš generalni konzul v Ženevi, veliko število uradnikov Društva narodov, člani konzularnega zbora, člani delegacij na skupščini Društva narodov, zastopniki finančnega in trgovskega sveta, tuji in domači novinarji in turisti.

Mnogi so že slišali o Jugoslaviji in o njenih lepotah in napredku, toda to kar so videli, je nadkrililo vsa njihova pričakovanja. Zlasti so vsi prisotni povdarjali, da naš napredek ni bil enostranski, marveč, da smo napredovali na vseh poljih človeškega udejstvovanja.

Njegovo Veličanstvo kralj v Nišu

Viharne ovacije ob prihodu - Kmetje obsipljejo vladarja s cvetjem

Niš, 18. sept. AA. Danes ob 17:15 je prisel iz Beograda s posebnim dvorskim vlakom v Niš Nj. Vel. kralj Aleksander, ki sta ga spremljala maršal dvora general Dimitrijević in adjutant polkovnik Bekić. Na postaji so vladarja pozdravili ban moravske banovine g. Nestorović, komandant armije general Miloš Jovanović, komandant moravske divizije general Miloš Ječmenić, komandant konjeniške divizije general Pe-

tar Kosić, predsednik občine Milorad Čavdarević in drugi. Nj. Vel. kralju so bile prirejene na postaji viharne ovacije. Iz Niša se je kralj odpravil v niško Banjo, kjer ga je sprejel predsednik občine z občinskimi odborom in upravnik kopališča. Seljaki so obsipali kralja s cvetjem. Vladar se je nastanil v vili »Oliver«, ki je last odvetnika Hlebčevića.

Velik spomenik hvaležnosti napram Franciji

Spomenik, delo našega velikega Meštrovića, se odkrije na obletnico premirja v Beogradu na Kalemegdanu

Beograd, 18. septembra. k. Že skoraj 6 let je minilo, odkar so nekdanji dijaki, ki so študirali v Franciji, sprožili inicijativo, da se postavi v znak hvaležnosti napram Franciji velik spomenik. Takrat se je ustanovil poseben odbor v Beogradu s mnogimi pododbori po vsej državi. Okrog teh odborov se je zbralo okoli 4000 omladincev, ki so nekoč študirali v francoskih mestih. Začeli so zbirati darove in sami pomagali, da je centralni odbor zbral čim več denarja. Sedaj je bilo zbranih okoli 2.000.000 dinarjev, pa se zbiranje še vedno nadaljuje. Sklenjeno je bilo, da se 1.500.000 Din da Ivanu Meštroviću, ki je izdelal spomenik v lepem hvarskem marmorju. Ostanek vsote se je odločil za zgraditev instituta, v ka-

terem bodo osredotočene vse humane in frankofilske ustanove.

Zirija je že sprejela spomenik, ki bo 39 metrov visok in na katerega straneh bodo vdeleni reliefi naših in francoskih vojakov in dijakov.

Spočetka je bil namen odbora, da pokloni ta spomenik Parizu, toda ker je Pariz prenatrpan s spomeniki in ker zahteva velikomestni promet vedno več prostora, je bilo sklenjeno, da se ta spomenik postavi v Beogradu na glavni aleji na Kalemegdanu, tako da ga bo opaziti že iz Kneza Mihajlove ulice. Spomenik hvaležnosti napram Franciji bo odkrit na dan mednarodnega premirja 11. novembra.

Vpliv gospodarske krize na posamezne države

Uvoz in izvoz sta se v primeri z lanskim letom znatno zmanjšala

London, 18. septembra. Današnja številka glasila trgovskega ministrstva prinaša zanimive podatke o vplivu svetovne gospodarske krize na evropske države in Zedinjene države.

Podatki, ki se nanašajo na blagovni promet, kažejo, da se je v zadnjih sedmih mesecih uvoz vseh povsod znatno zmanjšal nasproti minulemu letu. Zedinjene države so uvozile manj za 25,9%, Italija 21,4, Nemčija 17,8, Francija 12, Anglija 10,2, Belgija in Luxembourg 5,8%.

Ravnokotako se je občutno zmanjšal povsod izvoz kakor sledi: v Zedinjenih državah za 22,6%, v Italiji 20,9, v Angliji 16,4, v Belgiji in Luxembourg 14,1, v Franciji za 9,6 in v Nemčiji za 6,2%.

List naglašja, da se je uvoz v Angliji v

najmanjši meri zmanjšal od vseh držav razen Belgije.

Glede izvoza je angleški odstotek manjši od odstotka Zedinjenih držav. Italija je veliko manj izvozila. V neki meri se je zmanjšala zunanja trgovina po vrednosti v omenjenih državah zaradi splošnega padca cen.

Veliki pomorski manevri v Angliji

London, 18. septembra. AA. Vrše se priprave za velike vaje atlantskega brodogoja, katerim bodo prisostvovali 1. novembra ministrski predsedniki dominionov, ki se udeležijo imperijalne konference. Gostje se bodo ukrcali na vojne ladje v Portlandu in bodo šest ur na morju. V tem času bodo opazovali razne vaje vojne brodogoja.

Jugoslovansko geslo

Ves jugoslovanski narod je bil združen v eni misli in eni volji, ko je naš kralj v brezprimerno lepi slavnosti na Banjici izročal našim polkom nove jugoslovanske zastave. Kajti od nekdanje je veljala vsa ljubezen jugoslovanskega naroda njegovi armadi in najsi so divjali valovi strankarskih strasti še tako visoko, naše vojske vendarle niso nikdar dosegli. Nedotaknjena od strankarstva je ta neomajno sledila svojemu cilju in vedno znova dokazovala narodu, da ji sme zaupati, da mu je v ponos. Zato je naš narod vedno bil ene misli z vojsko, zato je videl v njej vedno svoje najdražje in zato je v svojem srcu na dan našega velikega praznika zopet prisegel, da bo sledil istim idealom in istim geslom ko vojska. Nobene razlike ni med vojsko in državljani, vsi izpovedujejo eno nacionalno misel in vse združuje eno jugoslovansko geslo.

Na novih jugoslovanskih zastavah je to jugoslovansko geslo tudi zapisano in ko so bile nove zastave razvile, tedaj ni novo jugoslovansko geslo postalo samo zapoved za naše junake, temveč za vse jugoslovane, ki ljubijo svoj narod. Ne samo naši junaki bodo šli pod geslom: Z vero v Boga za kralja in očetnjavo, temveč vsi jugoslovani brez razlike priznavajo od 6. septembra kot jugoslovansko geslo samo geslo naše vojske: Z vero v Boga za kralja in očetnjavo!

In po pravici. Kajti ni gesla, ki bi moglo tako zelo združiti ves naš narod v eni misli in tako zelo povdariti našo enotnost, ko geslo, ki je zapisano na novih jugoslovanskih praporih. Raznim veroizpovedim pripada naš narod, toda vsi verujemo v enega Boga in vse nas veže vera v Boga. Ta vera je našemu narodu naravnost nekaj svojstvenega, ker je obenem vera v nepremagljivo Pravico. Naš narod veruje v to Pravico in je veroval v njo vse čase, tudi v najbolj žalostnih. Baš ta vera mu je dala moč, da je vzdržal vsako trpljenje, da ni nikdar obupal in da je po groznem Kosovem in po še groznejšem sv. Vidu z nezmanjšano voljo nadaljeval svoj boj. Ta globoka in vedno živa vera v Boga ter Pravico pa je dala našemu narodu tudi to veliko нравstveno silo, da si ni nikdar prisvajal tujih pravic, da je bil vedno pravičen in da je branil samo svoje. Polovičarsko in nejugoslovansko bi zato bilo vsako naše narodno geslo, ki ne bi povdarilo to nezlomljivo vero našega naroda v Boga.

Z vero v Boga za kralja in očetnjavo! Naš prvi voditelj je kralj, ki je na bojni poljanah in v mirnem delu dokazal, da smemo zaupati njegovemu vodstvu. Kralj za nas, mi za kralja! Je to jugoslovanska zaobljuba, ki daje vsemu našemu narodnemu delu eno smer in eno voljo, da se ne razbijejo naše sile, temveč da gremo od napredka do napredka. Za našega kralja! V tem klicu je dalje naša zaobljuba, da bomo vsi disciplinirani in si s tem zagotovili maksimum možnega uspeha. Ne vsak za sebe, temveč vsi za enega, da bomo v resnici ena vojska, en narod, ki ve, kaj hoče. Zaobljuba jugoslovanske sloge je v klicu: Za kralja!

Za kralja in očetnjavo! Vse za našega voditelja, da bo blagor in slava očetnjave tem večja. Kar so nam zapustili naši očetje, to bomo zvesto čuvali in hranili v najsveteljšem spominu! Za očetnjavo! Ni nam očetnjava le zemljepisni pojem, temveč mnogo več, očetnjava je del našega svetle nega nazora. Ni očetnjava le ljubezen do rodne grude, temveč tudi gojitev onega duha, ki smo ga podedovali po svojih očetih in iz katerega izvira genij našega naroda. Očetnjava, to je najmočnejša hrđnjava, da naš narod nikdar ne zapade v degeneracijo, da ga ne more zlomiti nobena zabloda modernega življenja. Ljubimo svoj dom, a še bolj ljubimo dušo našega naroda in zato vse za očetnjavo, vse za slavo našega imena, za čast naše domovine. Vse za očetnjavo! Tudi zato, da s tem počastimo spomin vseh onih velikih naših junakov in mučnikov, ki so žrtvovali svoje znanje in sposobnosti, svoje delo in tudi svojo kri za očetnjavo.

Ni gesla, ki bi tako zrastle iz jugoslovanske misli, kakor je geslo, zapisano na novih jugoslovanskih zastavah. Kajti vsa naša narodna vera je obsežena v tem geslu in vsa naša narodna volja je izražena v njem. Zato so pokopana vsa prejšnja stara gesla in za jugoslovana obstoji samo eno geslo, ki ustvarja enotnost med njim in njegovo vojsko.

Z vero v Boga za kralja in očetnjavo, s tem geslom na delo, za usvaritev jugoslovanske akcije!

Pomen in naloge banke za mednarodna plačila

Izjava glavnega ravnatelja Quesnay-a novinarjem - Zavod je nekaka centrala vseh emisijskih bank na svetu - Važnost sedanjih pogajanj z našo Narodno banko

Beograd, 18. sept. AA. Danes ob 16. popoldne je sprejel v dvorani Narodne banke generalni ravnatelj banke za mednarodna plačila Pierre Quesnay predstavnik jugoslovanskega tiska ter jim dal sledečo izjavo o nalogah banke za mednarodna plačila in njenih zvezah z emisijskimi bankami celega sveta:

Banka za mednarodna plačila je bila ustanovljena na podlagi Youngovega načrta v svrhu, da vojnim dolgovom vzame politično obeležje in da se ob priliki prenosa ene divize čim koristnejše pretvorijo v druge ter izvrši prenos kapitala iz enega gospodarstva v drugo. Radi tega ni treba banke smatrati izključno za reparacijsko banko, ker ima nalogo, da prenaša kapital iz enega področja v drugo, da se prenosi opravljajo na najrentabilnejši način in ker moramo banko smatrati kot nekako centralo vseh emisijskih bank na svetu, od katerih ima vsaka na svojem področju dolžnost dvigniti vrednost denarja. Najvažnejše reparacijsko vprašanje obstoja v tem, kako prenašati kapital, ki pripada več bankovnim področjem. Banka za mednarodna plačila ima pri tem dolžnost, da uredi Clearing v svrhu prenosa kapitala posebno pri plačevanju medsebojnih vojnih dolgov, kakor tudi, da se uvede clearing pri ostalih poslih z devizami, tako da sprejme banka vlogo upnika, preko katerega se bodo plačevale anuitete mednarodnih posojil, pri čemer je potrebno, da se ena deviza pretvori v drugo radi plačevanja upnikom na raznih krajih in raznih tržiščih. Ker bo banka tako vršila nalogo prenašanja kapitala, bo posebno tesno sodelovala s poedinimi emisijskimi bankami, s katerimi je stopila v stvarne zveze. Radi tega se zdaj konferira z guvernerjem Narodne banke, kot se je konferiralo v Curihu, v Pragi, v Dunaju, v Stockholmu in Helsinkorsu z voditelji njihovih narodnih bank. Ne gre samo za to, da se ustvari čim večje sodelovanje med emisijskimi bankami, temveč

tudi za to, da bi se med poedinimi državami zaključili sporazumi o reeskomtu menic, kar bi povišalo stabilnost in varnost stabiliziranih valut. Razen tega se dela na organizaciji celokupnega kapitala pri prenosu iz ene valute v drugo in zmanjšanju rizika. Povečujoč zaupanje v izvršeno stabiliziranost in konsolidirano valuto, doprinaša banka k ustvaritvi določenega mednarodnega finančnega tržišča, tako da bo denar lažje jrenesti z enega mesta na drugo, zmanjšujoč razliko obrestne mere in olajšujoč poslovanje banke.

Po tromesečnem obstoju je banka za mednarodna plačila poleg svojega kapitala sprejela tudi depozite poedinih vlad in velikih bank, tako da lahko plasira na razna tržišča tudi večje zneske. Depoziti znašajo 1-6 milijard švicarskih frankov. Banka za mednarodna plačila more zaenkrat ta kapital depozirati samo na krajši čas, toda, ker se bo z boljšo organizacijo mednarodnega kredita povišalo zaupanje v mednarodno finančno tržišče, bo dana tudi možnost, da kapital investira na daljše roke.

Banka za mednarodna plačila s tem dela ne samo na zmanjšanju razlike obrestne mere med poedinimi tržišči, temveč zmanjšuje tudi razliko med kratkoročnim in dolgoročnim denarjem, vprašanje, ki je najvažnejše za razvoj držav kot je Jugoslavija.

Osnovana, da ustvari organ za plačila reparacij in vojnih dolgov, banka predstavlja tudi organ za ureditev denarnega tržišča na ta način, da konsolidira denarno stanje različnih držav, da preveri možnost kredita in najde način, da se poveča zaupanje v stabilnost valute in varnost placementa kapitala med poedine panoge gospodarstva, s čimer jača stabilnost in tako dela na zaščiti miru in povečanju blagostanja na svetu.

Po tej izjavi je ostal g. Pierre Quesnay še približno eno uro v razgovoru z novinarji. Naglašal je veliki razvoj kraljevine Jugoslavije in to posebno v zadnjih dveh letih.

Po zaključku splošne debate Društva narodov

Važne razprave pred posameznimi komisijami

Zeneva, 18. septembra. n. Davi so zasedale komisije Društva narodov. Najbolj pomembno je zasedanje pravne komisije. Ta komisija razpravlja o reorganizaciji stalnega mednarodnega razsodišča v Haagu. Stevilo sodnikov tega sodišča se bo povečalo na 21. Pri razpravi o tem vprašanju je prišlo do incidenta med grškim delegatom Politisom in delegatom Kube.

Nadalje bo ta komisija razpravljala o poročilu glede sprememba pakta Društva narodov, katero naj bi dobilo nova osnovna pravila, ki bi se nekoliko prilagodila pariškemu paktu. Zatem bo komisija proučevala kodifikacijo mednarodnega prava, ratifikacijo mednarodnih konvencij, s katerimi se sedaj bavi poseben odbor, nadalje poročilo odbora, ki proučuje predlog Finske glede stalnega razsodišča v Haagu v zadevi arbitražnega sodstva. Šesta komisija je danes razpravljala o vprašanju narodnih manjšin.

Priprave za balkansko konferenco v Atenah

Povodom konference bo prenesen jugoslovanski paviljon iz Soluna v Atene

Atene, 18. septembra. AA. V komiteju za organizacijo balkanske konference v Atenah zaključujejo s posebno vneto zadnjo pripravo. Zaenkrat sta samo Romunija in Albanija službeno prijavili svoja odposlanstva in navedli poimenitno svoje delegate. Romunsko delegacijo bo vodil bivši minister za zunanje zadeve Mitileneu. Predsednik grškega komiteja Papanastaziu se intenzivno zanima za priprave in veruje, čeprav se z raznih strani oglašajo skeptični glasovi o pozitivnem uspehu konference.

Na današnji seji so izbrali za balkansko himno pesem, ki jo je poslal neznani pesnik iz Halkidike. Vposlanih je bilo več sto himen, ki pa niso ugajale. Himno bodo sedaj izročili znanemu grškemu skladatelju Labletu, da skomponira melodijo. Na tej seji je bila določena tudi balkanska zastava, ki bo sestavljena iz barv zastav posameznih balkanskih držav. V sredini bo belo polje s šestimi zvezdami, ki naj bo simbol miru. Za časa balkanske konference bo prirejena v Atenah vsebalkanska umetnostna razstava; udeležbo so obljubile skoro vse balkanske države. Pri tej priliki bo prenesen del jugoslovanskega paviljona iz Soluna v Atene.

Sovjetski protest pri francoski vladi

Pariz, 18. septembra. d. Sovjetski poslanik v Franciji Dvoglevski je pri francoski vladi vložil formalen protest, ker se je 6. septembra vršila v Parizu vojaška parada ruskih belih emigrantov na grobu neznane vojaka in so udeleženci na tej paradji prišli tja v vojaških uniformah z orožjem in zastavami. Glavni tajnik francoskega zunanega ministrstva Berthelot je odgovoril, da bo uvedel preiskavo o tej vojaški paradji ruskih emigrantov in kako je bila dovoljena. Zagotavljal je poslanika, da se bo potrebno ukrenilo, da se v bodoče prepreči kaj podobnega.

Grško-italijanski incident v Patrasu

Atene, 18. septembra. AA. Po poročilu grških listov so zastopniki italijanske šole v Patrasu izjavili, da ne soglašajo z novim zakonom o položaju inozemskih šol v Grčiji. Oblastvom so izročili protestno spomenico, ki v njej izjavljajo, da se pokoravajo samo naredbam svojega konzula. Upravnik policije v Patrasu je zaplenil spomenico in prepovedal, da se razširja. Proti krivcem bo uvedeno kazensko postopanje.

List »Etnos« priobčuje komentar o tem dogodku in pravi, da se Italijani hudo motijo, ako so hoteli s to spomenico reči, da smatrajo Grčijo za protektorat, kakor Albanijo. Grčiji ni do časti, da bi zavzela podoben položaj. Zato Grčija ne bo trpela poseganja v notranjo politiko. List ostro obsoja početje in veli, da bodo grška oblastva uporabila novi zakon enako napram vsem.

Nevaren razvoj stavke v Barceloni

Pariz, 18. septembra. AA. Poročajo iz Barcelone, da se je stanje poslabšalo in da so strogi ukrepi, ki jih je izdal civilni guverner v Barceloni, samo pospešili splošno stavko, ki bi se morala danes začeti. Ravnatelj in uredniki lista »Solitarides« so bili aretirani.

Izdan je bil nalog za aretacijo delegatov stavkovnega odbora delavskih sindikatov. Člani odbora pa so se skrili in odredili zastopnike v slučaju aretacije. Ulice v Barceloni nudijo strašno sliko. Povsod leži nečistoča in smeti, ki jih zdaj čistijo vojaški oddelki. Vojaški oddelki vzdržujejo tudi red na ulicah in vodijo promet. V Barceloni je koncentrirana meščanska garda. Guvernerju je bilo dano pooblastilo, da po lastni razsodnosti izda potrebne ukrepe.

Pariz, 18. septembra. AA. Poročajo iz Barcelone, da so se študentje solidarizirali z delavci.

Barcelona, 18. septembra. d. List strokovne organizacije je bil suspendiran. Vsi uredniki in 18 voditeljev stavke je bilo aretiranih.

Povratek poslanika Andjelinovića

Zagreb, 18. septembra. k. Naš poslanik na Dunaju dr. Grga Andjelinović se vrača iz Beograda in Splita na Dunaj. Snoči se je ustavil v Zagrebu.

Premestitve sodnikov

Beograd, 18. septembra. l. Na lastno prošnjo so premešteni k deželnemu sodišču v Ljubljani: sodnik sreskega sodišča v Kranju dr. Ernest Kobe, sodnik v Radovljici dr. Andrej Dolinar, sodnik v Kamniku dr. Josip Senk in starešina sodišča v Kozjem Jakob Jerman.

Demanti netočnih vesti

Beograd, 18. septembra. AA. Zadnje dni so bile iz Sofije razširjene v bolgarskem in inozemskem tisku vesti, ki so spravljale afero bolgarskega polkovnika Marinopoljskega, ki je izvršil samomor, v zvezo s kraljevino Jugoslavijo. Pooblašeni smo, da kategorično demantiramo vse te vesti kot netočne in brez osnove.

Konferenca podonavskih držav

Beograd, 18. septembra. AA. Snoči so odpotovali v Krakov g. dr. Fran Gospodnetić, pomočnik ministra financ, g. J. Radulović, referent glavne direkcije carin in F. Marodić, glavni tajnik beogradske trgovske zbornice. Imenovani gospodje bodo zastopali interese našega gospodarstva na mednarodni konferenci podonavskih držav v Krakovu.

Francoska vlada sprejela proračun za leto 1931/32.

Pariz, 18. septembra. AA. Na ministrijski seji v Rambouilletu je bil sprejet načrt proračuna za leto 1931/32. Proračun znaša 50 milijard in 100 milijonov frankov. Napram lanskoletnemu je znižan za 298 milijonov. Za civilne potrebe je predvidena ena milijarda frankov, za varnost 725 milijonov. Semkaj pa niso všteti krediti, ki bodo odprti po končani razpravi v parlamentu na osnovi zakona o zaščiti meja.

Poset naših gospodarstvenikov v Grčiji

Beograd, 18. sept. AA. Jugoslovansko-grška liga v Solunu je sporazumno z ligo v Atenah preko našega generalnega konzula v Solunu in grško-jugoslovanske lige v Beogradu uradno povabila jugoslovanske gospodarstvenike in novinarje, naj posetijo Grčijo.

Poljska poslanka obsojena na šest mesecev

Varšava, 18. septembra. d. Poslanka gospa Koscovska (iz stranke Visvolenja), ki je bila v nedeljo pri demonstracijah v Lublinu aretirana, je bila od lublinskega okrajnega sodišča obsojena na 6 mesecev zapora radi razžaljenja maršala Pilsudskega.

Praški velesejem

Praga, 18. septembra. AA. Jesenski vzorčni velesejem ima 2973 razstavljalcev. Največ je razstavljenega elektrotehničnega materiala.

Ne Mussolini ne Grandi ne pojdeti v Zenevo

London, 18. septembra. d. »Daily Telegraph« poroča iz Rima: S pristojnega mesta javljajo, da Mussolini nima namena osebno iti v Zenevo, kakor se je govorilo v krogih Društva narodov. Tudi Grandi ne namerava več v Zenevo, da bi se udeleževal francosko-italijanskih pogajanj o pomorskem vprašanju, ker ta pogajanja do sedaj niso prida napredovala in niso prišla preko uvodnih razprav.

Smrtna nesreča letalke

San Diego, 18. septembra. Stiriindvajsetletna letalka Ruth Alexander je skušala izvršiti krožni polet po Združenih državah. Letalo pa je strmoglavilo na tla in se popolnoma razbilo. Letalka je bila na mestu mrtva.

Turnir v Frankfurtu

Frankfurt, 18. septembra. d. Stanje šahovskega turnirja pred zadnjim kolom: Niemcevič 8 in pol, Kashdan 8, Ahues in Colle 6 in pol, List in Przepiora 6, Sämisch 5, Pirc 4 in pol, Mieses 3 in pol, Thomas 3, Orbach 1 in pol, Mannheim 1.

VREMENSKA NAPOVED.

Dunaj, 18. septembra. d. Vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Menjaje se oblačno brez posebnih padavin, topleje.